

**TEKİRDAĞDAKİ SURİYELİ SİĞINMACILAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA:
SÜLEYMANPAŞA ÖRNEĞİ**

Dr. Öğr. Üye. Coşkun DİKBİYİK*

ÖZ

Ülkelerindeki iç savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin büyük bir çoğunluğu kendilerine ayrılan geçici barınma merkezlerinde kalmayıp ikamet edebilecekleri çeşitli kentlere dağılmışlardır. Bu dağılımda kentlerin yapısal özellikleri kadar sığınmacıların beklentileri de önem taşımaktadır. Bu bağlamda Tekirdağ'ın merkez ilçesi olan Süleymanpaşa bir kısım Suriyeli sığınmacılar tarafından tercih edilmektedir. Bu nedenle de kentteki Suriyeli sığınmacılar üzerinde bir araştırma yapılması gereği duyulmuştur. Çalışmamızın evrenini Süleymanpaşa'da yaşayan sayıları toplam olarak 2602'yi bulan Suriyeli sığınmacılar oluşturmaktadır. Çalışmamız 2019 yılı Mayıs ve Haziran ayları boyunca tesadüfi örneklem yöntemiyle uygulanan anket verilerine dayanmaktadır. Veriler 19-65 yaş aralığındaki geçerli 200 örneklem üzerinden analiz edilmiştir. Ayrıca çalışma alanında yapılan basit gözlem ve serbest görüşmelerle desteklenmiştir. Araştırma verilerinin sonuçlarına göre Kentte yaşayan Suriyelilerin önemli bir kesimi ülkesine dönmeyi düşünmemektedirler. Tekirdağ halkının kendilerine nazik davrandığı kanısındadırlar. Çoğunlukla kalabalık ailelerden oluşmaktadırlar. Müstakil ve gecekondudenilebilecek mütevazı evlerde kalmayı tercih etmektedirler. Suriyelilerin büyük bir yekunu ailesiyle birlikte kalmaktadır. Genç ve bekarlardan oluşan sınırlı bir kesim arkadaş ve akrabalarıyla birlikte yaşamaktadır. Nitelikli bir çoğunluk kendilerine verilen eğitim, sağlık ve barınma gibi hizmetlerinden yararlandığını söylemektedir. Önemli bir kesim yardım kuruluşlarından yardım aldığını beyan etmektedir. Büyük bir çoğunluk oturma izni almış, diğerleri de oturma izni almaya çalışmaktadır. Yine Suriyelilerin önemli bir kısmı sınırlı da olsa belli işlerde çalışmaktadırlar. Boş zamanlarını aileleriyle birlikte geçirmekte ve iş dışında farklı aktivitelere imkan bulamamaktadırlar. Bütün bunlarla birlikte kentte bazı zorluklar yaşasalar da Tekirdağ'da yaşamaktan memnun gözükmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tekirdağ, Süleymanpaşa, Suriyeli sığınmacılar.

A REVIEW ON SYRIAN IMMIGRANTS IN TEKIRDAG: THE CASE OF SULEYMANPASA

ABSTRACT

The vast majority of Syrians who fled the civil war in their country and took refuge in Turkey did not stay in the temporary shelters allocated to them, but dispersed to various cities where they could reside in this distribution, the expectations of asylum seekers were as important as the structural characteristics of the cities. In this context, Suleymanpasa, the central district of Tekirdag, was preferred by some Syrian asylum seekers. For this reason, it was felt necessary to conduct a research on Syrian asylum seekers in the city. Therefore, the universe of our study is 2602 Syrian asylum seekers living in Süleymanpaşa. Our study is based on the survey data we applied by random sampling method during May and June 2019. Data were analyzed over 200 valid samples between the ages of 19-65. In addition, the study was supported by simple observations and unstructured interviews in the field. According to the findings of the study an important part of the Syrians living in the city do not consider returning to their countries. They are of the opinion that the people of Tekirdağ are kind to them. Mostly the Syrian refugees living in Süleymanpaşa have large families. They prefer to stay in modest houses that can be called detached houses and slums. A large majority of them live with their

* Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi/Sosyoloji Bölümü/Uygulamalı Sosyoloji Anabilim Dalı, cdikbiyik@nku.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-2006-4787

families. A limited number of them, who consist of young singles, live with friends and relatives. A qualified majority say that they benefit from services provided to them such as education, health and shelter. A significant number of people declared that they received aid from aid agencies. The vast majority have obtained a residence permit, others try to get a residence permit. A significant number of Syrians are working in certain jobs albeit limited. They spend their free time with their families and cannot do different activities outside work. Besides, although they have some difficulties in the city, they seem to be content with living in Tekirdağ.

Keywords: Tekirdağ, Suleymanpasa, Syrian asylum seekers.

Giriş

Göç tarihin çeşitli dönemlerine belli nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan ve bir takım avantajlar yanında bazı sorunları da beraberinde getirebilen bir olgudur. Anadolu coğrafyası da tarihsel süreç içerisinde özellikle bir göç havzası olarak görülmektedir. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e ve Cumhuriyet sonrası bir kısım göçlere sahne olmuştur (Çakı, 2018: 29-32). Özellikle çağımızın başından beri süregelen dünyadaki göç hareketleri ülkemizi de etkisi altına almış, 2011 yılının Mart ayından itibaren Suriye'de görülmeye başlayan yönetim karşıtı gösterilerin süreç içerisinde iç şavaşa dönüşmesi sonucu sığınmacıların önemli bir kesimi Türkiye'ye gelmiştir.

Suriyeli sığınmacıların büyük bir çoğunluğunun kendilerine ayrılan barınma merkezlerinin dışında bazı kentlere dağıldıklarını ve yaşamlarını bir biçimde sürdürmeye çalıştıklarını görmekteyiz. Sahip olduğu imkân ve potansiyeller nedeniyle en çok göç alan İstanbul'un yanında Suriyeliler sınırlı bir oranda da olsa Tekirdağ'a gelmektedirler. Tekirdağ iline gelen Suriyeliler özellikle Çerkezköy, Çorlu ve Süleymanpaşa ilçelerinde yoğunlaşmışlardır. Tekirdağ'da toplam 13 bin 621 Suriyeli bulunmakta ve bunların 2602'si Süleymanpaşa'da yaşamaktadır (Tekirdağ Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü, 2019). Bu nedenle çalışmamız Tekirdağ'ın merkezi konumunda olan Süleymanpaşa'da yaşayan Suriyeliler ile sınırlı tutulmuştur. Adı geçen sığınmacıların özellikle Süleymanpaşa'yı hangi gerekçe ve ihtiyaçlar nedeniyle tercih ettikleri ve bu anlamdaki beklentilerine ne ölçüde karşılık buldukları bu çalışmanın odaklandığı temel sorunsaldır.

Ülkemizin çeşitli yörelerinde yaşayan Suriyelilerle ilgili olarak birçok çalışma yapılmasına karşılık Tekirdağ'daki Suriyeliler ile ilgili akademik anlamda henüz bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yönüyle çalışmamız bir başlangıç olarak önem taşımaktadır. Bu çalışma ile kente gelen Suriyeliler'in konumu, yaşam koşulları ve memnuniyet durumları ortaya konacaktır. Böylelikle sınırlı da olsa hem kente ve hem de literature bir katkıda bulunulacaktır.

Konu kuramsal çerçeve, yöntem ve teknikler, bulgular, sonuç ve değerlendirme başlıkları altında ele alınacaktır.

Kuramsal Çerçeve

Bu başlık altında konumuza kuramsal bir temel oluşturması bakımından önce ülkemize gelen suriyelileri tanımlamak için kullanılan ilgili kavramlardan göçmen, mülteci ve sığınmacı kavramlarına yer verilecek, sonra da Türkiye ve Tekirdağ'daki Suriyeliler'e değinilecektir.

Göçmen, mülteci ve sığınmacı kavramları

Göç olgusuna bağlı olarak ortaya çıkan göçmen, mülteci ve sığınmacı kavramları birbirinin yerine kullanılmakla birlikte anlam ve içerik bakımından farklılık göstermektedir. Ülkemize gelen Suriyelileri tanımlama ve statülendirme bakımından bu kavramların açıklanması ve farklı yönlerinin ortaya konması önem taşımaktadır.

Öncelikle bu kavramların göç olgusuyla ilişkili olduğunun altını çizmek gerekir. Tarihsel süreç içerisinde yiyecek arayışı, kıtlık, iklim, coğrafya, savaş ve çatışma ya da daha iyi koşullarda yaşama gibi nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan göç olgusu günümüzde küresel boyutlarıyla kendisini göstermektedir. Göç, genel anlamda “insanların, sosyal, ekonomik, siyasi veya doğal nedenlerden dolayı coğrafi olarak yer değiştirmesi” (Adıgüzel, 2016:3) olarak tanımlanabilir. Burada yer değiştirme ulusal sınırlar dahilinde olabileceği gibi uluslararası bir sınırı geçmek şeklinde de olabilir. Göç zorunlu, isteğe bağlı, sürekli, geçici iç, dış, bireysel ya da kitlesel biçimde kendisini gösterir (Adıgüzel, 2016:3). Göç Terimleri Sözlüğü’ne göre göç “bir kişinin veya bir grup insanın uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde yer değiştirmesi. Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir.” Buna mülteciler, yerinden edilmiş kişiler, ekonomik göçmenler ve farklı amaçlarla hareket eden kişilerin göçü de dahil edilmektedir (Perruchoud ve Cross, 2013: 35-36).

Uluslararası arenada ortak bir göçmen tanımı bulunmasa da göçmen terimi genellikle bireyin göç etme kararını kendi özgür iradesiyle ve “kişisel rahatlık” sebepleriyle aldığı tüm durumları kapsar şekilde bir anlam taşımaktadır. Bu anlamda göçmen maddi ya da sosyal durumlarını iyileştirmek ve daha iyi bir gelecek elde etmek için orjin ülkenin ya da bölgenin dışında bir ülkeye veya bölgeye göç eden kimsedir Birleşmiş Milletler göçmeni sebepleri, gönüllü olup olmaması, göç yolları, düzenli veya düzensiz olması fark etmeksizin yabancı bir ülkede bir yıldan fazla ikamet eden bir birey olarak tanımlamaktadır (Adıgüzel, 2016:5; Adıgüzel tarihsiz: 14).

Mülteciler ve sığınmacılar ise orjin ülkelerinde savaş ve işkence gibi nedenlere bağlı olarak yaşam güvencesi olmayan ve güvenliği tehdit altında bulunan bu nedenle de hedef ülkeye göç etmek durumunda kalan zorunlu göçmenlerdir. Bu yönüyle de isteğe bağlı göçmenlerden farklılık göstermekte ve uluslararası anlaşmalarla tanınabilir olmaktadır (Bartman vd, 2017: 229). Bu bağlamda Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme’nin 1A(2) maddesinde mülteci

“ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahs” (BMMYK, 2016). şeklinde tanımlanmaktadır.

1968 Afrika Birliği Örgütü (OAU) Sözleşmesi ise mülteciyi “kendi menşe ülkesi ya da vatandaşı olduğu ülkenin bir bölümünde ya da tümünde dış saldırı, işgal, yabancı egemenliği ya da kamu düzenini ciddi biçimde bozan olaylar nedeniyle ülkesini terk etmeye zorlanan kişiler” olarak nitendirmektedir. Benzer şekilde 1984 Cartagena Bildirisinde mültecilerin “yaygın şiddet, dış saldırı, iç çatışmalar, yaygın insan hakkı ihlalleri ya da kamu düzenini ciddi olarak bozan diğer durumlardan dolayı hayatları,

güvenlikleri veya özgürlükleri tehdit altında olduğu için” ülkesinden kaçan kişileri de kapsadığı belirtilmektedir (Perruchoud ve Cross,2013:65). Mültecilerin hukki statüsü de yine Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme'nin 12(1). Maddesinde “Her mültecinin bireysel statüsü daimi ikametgâhının bulunduğu ülkenin yasalarına veya eğer daimi ikametgâhı yoksa bulunduğu ülkenin yasalarına tabidir”(BMMYK, 2016) şeklinde ifade edilmektedir,

Sığınmacı ise gittikleri ülkede henüz mültecilik başvurusu kabul edilmemiş köken ülkelerine döndükleri takdirde karşılaşacakları tehditlerden dolayı korunma ihtiyacı içinde olan kimselerdir (Bartman ve vd. ,2017:230). Bu bağlamda Göç Terimleri Sözlüğü'nde sığınmacı “zulüm veya ciddi zarardan korunmak amacıyla, kendi ülkesi dışında bir ülkede güvenlik arayışında olan ve ilgili ulusal ya da uluslararası belgeler çerçevesinde mültecilik statüsüne ilişkin yaptığı başvurunun sonucunu bekleyen kişi” olarak tanımlanmaktadır. Bunlar başvuruları kabul edilmemesi halinde ülkeyi terk etmek veya sınır dışı edilmek durumunda kalabilmektedir (Perruchoud ve Cross, 2013: 74). Bu kişiler sonradan talepleri kabul edildiğinde mülteci, kabul edemediği takdirde “başarısız sığınmacı” olarak tanımlanır, fakat hedef ülkede yönetimlerin tutumlarına bağlı olarak yardıma muhtaç kişiler olarak kalabilirler. Hedef ülkeler bu başarısız sığınmacıların bazılarını da “istisnai oturma müzadesi” verebilir (Bartman vd. 2017:233).

Göç olgusunun temel aktörleri olan göçmen mülteci ve sığınmacı kavramları arasında bir yerden başka bir yere göç etme veya mekâna bağlı olarak yer değiştirme anlamında ortak bir payda olsa da aralarında belirgin belirgin bir nitelik farkı bulunmaktadır. Bu fark göçün iradi ve zorunlu oluşuna bağlı olarak şekillenir. Bu anlamda göçmen kavramı daha çok maddi ya da sosyal durumlarını iyileştirmek ve daha iyi bir gelecek elde etmek amacıyla iradi olarak göç eden kimseler için kullanılmaktadır. Mülteci ve sığınmacı ise zorunlu göç kapsamında orjin ülkesinde kendisini güvence altında hissetmeyen ve tehdit altında bulunan kimselerin uluslararası hukuk bağlamında hedef ülkeye iltica ya da sığınma talebinde bulunan kimseleri ifade etmektedir. Bu anlamda başvuruları kabul edilen kişiler mülteci statüsünde, başvuruları henüz kabul edilmeyen ya da başvuruları bekletilen ama koruma altına alınan kişiler ise sığınmacı statüsündedirler (Şahin, 2020:198). Dolayısıyla başvuruları bekletilen bu kişilere göçmen ve mülteci değil, sığınmacı demek daha uygun bir nitelendirme olur. Bu bağlamda ülkemize gelen Suriyeliler'e henüz mülteci statüsü verilmemiş ve bu kişiler geçici koruma altına alınmıştır. Devlet ekonomik sebepler, sosyal uyum, kültürel farklılıklar ve güvenlik endişeleri gibi nedenlere bağlı olarak mevcut Suriyelileri mülteci değil, sığınmacı statüsünde tutmayı yeğlemektedir. Bu bakımdan bu çalışmada adı geçen Suriyelileri ifade etmek üzere “sığınmacı” kavramı tercih edilmiştir.

Türkiye'deki Suriyeliler

Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü'nün verilerine göre dünya çapında kayıtlı olan yaklaşık 5 milyon 635 bin Suriyeli bulunmaktadır.T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre geçici koruma kapsamında Türkiye'deki Suriyeli

sığınmacıların sayısı 2017’de 3.426.786, 2018’de 3.623.192, 2019’da 3.576.370, 2020’de ise 3.641.370 olarak tespit edilmiştir (GİGM,2021).

Türkiye, geçici koruma altındaki yaklaşık 3,6 milyon Suriyeli ve diğer milliyetlerden 400.000’e yakın mülteci ve sığınmacı ile dünyanın en büyük mülteci nüfusuna ev sahipliği yapmaktadır (UNHCR /TÜRKİYE 2020). Bu şekliyle Türkiye en çok sığınmacıyı ağırlayan ülke konumundadır. Türkiye’nin ardından sırasıyla Lübnan, Ürdün, Irak ve Mısır gelmektedir (BMMYK. 2020).

Ülkemizdeki Suriyelilerin hukuki statüsü 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve 22 Ekim 2014 tarihinde yürürlüğe giren Geçici Koruma Yönetmeliği uyarınca “geçici korunan”dır. Bu çerçevede Suriyeliler için “geçici koruma altında olanlar” tabiri de kullanılmaktadır (TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Mülteci Hakları Alt Komisyonu, Göç ve Uyum Raporu,2018: 16). Bu çerçevede ilgili yönetmeliğin 7-(1) maddesine göre:

“Geçici koruma; ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel veya bu kitlesel akın döneminde bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılardan haklarında bireysel olarak uluslararası koruma statüsü belirleme işlemi yapılamayan yabancılara uygulanır” denilmektedir (Geçici Koruma Yönetmeliği, 2014).

Geçici koruma, ani ve sınırlara yönelik toplu nüfus hareketlerinde izlenen bir acil durum politikası olarak kendisini göstermektedir. Bu politika nüfus hareketlerine çözüm bulununcaya kadar izlenen bir ara çözüm olarak görülmektedir (Özdemir, 2017: 123). Geçici koruma yöneticilerin sığınmacılar hakkındaki uygulamalarında mülteci statsününün getireceği bir kısım zorluklara karşı insiyatif kullanma imkânlarını artırmaktadır (Kılıç, 2014: 21).

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün yayınladığı verilere göre Temmuz 2019 tarihi itibarıyla 8 ilde bulunan 11 geçici barınma merkezinde 108.732 yabancı barındırılmaktadır. Geçici barınma merkezleri dışında ise geçici korumaya tabi 3.514.016 kişi bulunmaktadır (GİGM, Temmuz, 2019).16 Eylül 2020 tarihi itibarıyla ise 5 ilde ve 7 geçici barınma merkezinde 59.877 kişi geçici barınma merkezlerinde yaşamaktadır. Bu merkezlerin dışında koruma altında yaşayan Suriyelilerin sayısı ise 3.559.041 kişidir (GİGM;2019). Bu sayı 09.09.2021 tarihi itibarıyla 3.658.016’dır (GİGM, 2021).

Türkiye’de bulunan Suriyeli sayısını il bazında incelediğimizde, İstanbul sahip olduğu Suriyeli sığınmacı sayısı ile birinci sırada yer almaktadır. İçişleri Bakanlığı’nın açıkladığı verilere göre,09.09.2021 tarihi itibarıyla İstanbul’da 532.153 Suriyeli yaşıyor. İstanbul’u takip eden iller sırasıyla Gaziantep 457.183, Hatay 436.951,Şanlıurfa 424.827, Adana 254.036, Mersin 233.552, Bursa 181.426, İzmir149.273, Konya 121.44, Kilis 106.06 kişidir (GİGM, 2021).

Türkiye’deki Suriyelilerle ilgili olarak genel ve yerel ölçekteki çalışmalardan oluşan geniş bir literatür bulunmaktadır. Ayrıca Göç Araştırmaları Derneği (2020) tarafından Suriyelileri de içeren geniş bir göç lliteratürü ve zengin bir okuma listesi yayınlanmıştır. Konumuz bağlamında bunlardan bir kısmına bir fikir vermesi ve örnek olması açısından kısaca değinmekte yarar görülmüştür.

Ülke genelini kapsayan Suriyelilerle ilgili bazı temel çalışmalar şöyle sıralanabilir: Orhan ve Gündoğar (2015)'in hazırladıkları raporda Türkiye'deki Suriyelilerin genel durumu, toplumsal, ekonomik, siyasi, gündelik ve temel hizmetler açısından ülkemize etkileri ve bu etkilerin ağırlıklı olarak yaşadıkları iller bazındaki yansımaları detaylı olarak incelenmiştir. Durable Solutions Platform ve İGAM İltica ve Göç Araştırmaları Merkezi (Mart 2019) raporunda Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların ekonomik katılımı ve entegrasyonuna ilişkin fırsatları ve engelleri ele alınmıştır. Çalışma makro düzeyli süreçlerin, programların ve politikaların mikro düzeyde entegrasyon sürecini nasıl etkilediğini ortaya koymaya çalışmaktadır. Erdoğan(2020) yöneticiliğinde yapılan Suriyeliler Barometresi adlı kitapta Türk toplumu ile eşzamanlı olarak Suriyelilerin duygu ve düşünceleri endişe ve beklentileri anket ve odak grup görüşmeleri ile ölçülmeye çalışılmış ve konuya ilişkin politikalar önerilmiştir. Diker (2018) tarafından yapılan kitap çalışmasında Suriyeli mültecilerin fiziksel ve akılsal sağlık durumları sağlık sistemlerine erişimleri ve kadınların sağlığı konularına yer verilmiştir. Şimşek (2019) tarafından yapılan makale çalışmasında Türkiye'deki göç politikalarının Suriyeli sığınmacıların entegrasyon süreçlerine etkileri değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularına göre Suriyeli sığınmacılar temel haklara erişimde önemli güçlükler yaşamaktadırlar. Yıldırımalp, İslamoğlu ve İyem(2017) tarafından kamplardan ayrılarak farklı illere dağılmış, istihdama katılan 30 Suriyeli ile yapılan biçimsel mülakata dayalı araştırmada sığınmacıların yasal konulara uyum sağlamada fazla zorlanmadıkları ancak sosyo ekonomik ve sosyo kültürel uyumla ilgili konularda sorunlarla karşılaştıkları ortaya konmuştur. Tatlıcıoğlu ve Hıdır(2018) tarafından Türkiye'deki Suriyeliler hakkında yapılan ve YÖK'ün ulusal tez merkezine yüklenmiş lisansüstü tezler incelenerek, akademiye Suriyeli algısına ilişkin bir durum değerlendirmesi yapılmıştır.

Yerel ölçekte yapılan bazı çalışmalar ise şunlardır: Emin(2019) tarafından yapılan kitap çalışmasında Ankara'daki bazı devlet okullarında okuyan, ilkökul çağında olan Suriyeli çocukların eğitim sorunlarından yola çıkarak Türkiye'nin Suriyeli çocuklara sunduğu imkânlar ve çocukların eğitim sürecinde karşılaştıkları güçlükler üzerinde yoğunlaşmış bu bağlamda uygulanacak politikalar önerilmiştir. Açıkgöz, Koyuncu ve Gökçen (2017) Elazığ örneğini baz olarak yaptıkları makale çalışmasında sığınmacıların barınma, sağlık ve eğitim alanlarında yardım kuruluşlarının ve halkın da desteği ile pek zorluk çekmediklerini ancak gıda, istihdam ve kira ödemeleri konusunda büyük sıkıntılar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Savran ve Sat(2019) Ankara Altındağ örneğindeki üç mahallede yaşayan Suriyeli yerleşimcilerden hareketle yaptıkları çalışmada. Sığınmacıların yer seçim tercihlerinde mekânın Siteler Sanayi Sitesi ile bağlantısallığı, belli ölçüde ekonomik ve ticari faaliyetlere imkan vermesi ve dışlayıcı bir yapıya sahip olmamasının önemi vurgulanmış, ancak burada sığınmacılar arasında aynı mekânı paylaşmaktan kaynaklanan güçlü iletişim bağları oluşmakla birlikte izole yaşam ve düşük ücretle çalışma gibi sorunlar da yaşandığına dikkat çekilmiştir. Genç ve Alsancak'ın(2018) Sakarya özelinde yaptıkları çalışmada Suriyelilerin sosyal uyum sorunları ele alınmıştır. Araştırmanın bulgularına göre Suriyeli sığınmacıların, toplumumuzla dini-kültürel bakımdan benzer tarafları bulunmakla birlikte; yaşam biçimi, dil, örf ve adetler çalışma koşulları ve sosyal ilişkiler bakımından uyum sorunları yaşamaktadırlar. İnce (2019) İstanbul Esenyurt'da yaşayan Suriyeliler üzerindeki

bildirisinde kente gelen Suriyelilerin kentin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısında belirgin etkliler meydana getirdiklerini; yerleştikleri mekânlarda kendi sokak ve caddelerini oluşturmaya ve kendi işyerlerini açmaya başladıklarını ifade etmektedir.

Gerek ülke genelinde gerekse yerel ölçekte yapılan çalışmalarda Suriyelilerin çeşitli eğilimleri, siyasal, ekonomik ve kültürel yönden Türkiye'ye etkileri, entegrasyon ve uyum sorunları, duygu, düşünce ve endişeleri, barınma, gıda, eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanma durumları, ekonomik katılım ve isdihtam problemleri ve mekânsal tercihleri gibi farklı konulara yer verilmiştir.

Bu çalışmada ise bir başlangıç araştırması olması nedeniyle sığınmacılarla ilgili spesifik bir soruna ya da konuya yer verilmemiş ama bunları da içerecek tarzda sığınmacıların kente ve kendilerine ilişkin genel düşünceleri ve tutumları incelenmiştir. Bu bağlamda Tekirdağ Süleymanpaşa'ya gelen Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç etme nedenleri, ülkelerine dönme konusundaki görüşleri, kent halkıyla ilişkileri, ikamet şekli ve yerleri, eğitim, sağlık ve barınma hizmetlerinden faydalanma durumları, yardım kuruluşlarından yardım alıp almadıkları, Tekirdağ'da kayıtlı olup olmadıkları, bir işte çalışıp çalışmadıkları, geçimlerini nasıl sağladıkları, aldıkları ücretin veya yardımların kendilerine yetip yetmediği, boş zamanlarını nasıl geçirdikleri ve kentten memnuniyet dereceleri gibi genel eğilimleri ölçülmüştür.

Tekirdağdaki Suriyeliler

Süleymanpaşa özelindeki bulgulara geçmeden önce Tekirdağ genelindeki Suriyeli sığınmacıların durumunu demografik anlamda tespit etmekte yarar bulunmaktadır. Bu bağlamda 15.03.2019 tarihi itibarıyla Tekirdağ İl Göç İdaresi'nin verilerine göre Tekirdağ'da 13 bin 621 Suriyeli vardır. Buna ilişkin ayrıntılar aşağıdaki çizelgede görülmektedir:

İLÇE	0-4		5-18		19-64		65 Üstü	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Çerkezköy	306	279	575	437	1673	822	6	1
Çorlu	204	211	319	296	928	512	7	8
Ergene	156	155	252	233	580	364	8	7
Hayrabolu	3	5	3	3	13	10	1	0
Kapaklı	9	14	10	9	50	31	0	1
Malkara	1	4	5	3	19	12	0	0
Marmara	139	179	239	214	518	352	6	5
Muratlı	3	4	3	8	42	13	0	0
Saray	8	8	13	12	56	29	0	0
Süleymanpaş	188	172	377	282	1051	524	8	0
Şarköy	19	22	31	29	66	42	3	1
Bilinmiyor	11	13	55	59	169	79	0	1

Kaynak: Tekirdağ İl Göç İdaresi Müdürlüğü (15.03.2019).

Tekirdağdaki Suriyeli sığınmacılar en fazla 4.099 kişiyle Çerkezköy'de, 2785 kişiyle Çorlu'da ve 2602 kişiyle Süleymanpaşa'da ikamet etmektedirler. En az

yaşadıkları ilçeler ise Hayrabolu, Şarköy, Malkara ve Kapaklıdır. Bu ikamet tercihlerinde iş bulma ve istihdam olanakları öncelikli gözükmektedir. Çünkü Çerkezköy ve Çorlu sanayi ve istihdam bakımından diğer ilçelere göre daha gelişmiş olduğundan, Süleymanpaşa ise kent merkezi konumunda olması ve belli ölçüde istihdama imkan verdiğinden tercih edilmektedir. Ayrıca Tekirdağ'ın İstanbul'a yakın olması ve geçici oturma izninin daha kolay alınması gibi nedenlere bağlı olarak da sığınmacılar tarafından tercih edildiği gözlenmiştir.

Yaş oranlarına baktığımızda ise, Tekirdağ ilinde 65 ve üstü sığınmacı yok denecek kadar azdır. Daha sonra bunu 0-4, 5-18 ve 19-64 yaş aralığı takip etmektedir. Tabloya göre Tekirdağ da genel olarak çalışma potansiyeline sahip Suriyeli sayısı fazla olduğu görülmektedir. Daha çok çalışma gücüne sahip orta yaşta sığınmacılar vardır. Süleymanpaşada da Suriyeli sığınmacıların büyük bir çoğunluğunu 1576 kişi ile 19-64 yaş aralığındaki kişiler oluşturmaktadır.

Çizelgeye cinsiyet açısından baktığımızda 0-4, 5-18 ve 65 üstü yaş arası kadın- erkek dağılımında pek bir fark görülmemekte, 19-64 yaş aralığında kadın- erkek dağılımı arasında fark gözle görülebilir derecededir. 19-64 yaş aralığında erkek sayısı kadın sayısından fazladır. Genel olarak baktığımızda erkek ve yetişkin erkek sayısı daha fazla gözükmektedir.

2018 verilerine göre Tekirdağ'ın tüm ilçeleriyle birlikte nüfusu 1.029.927, merkez olarak ise (Süleymanpaşa) 199.960 kişidir (Tekirdağ Nüfusu, 2018). Buna göre Suriyeliler Tekirdağ genel nüfusunun %1.32'sini, Süleymanpaşa nüfusunun ise % 0.52'sini oluşturmaktadır. Suriyeli sayısı Tekirdağ nüfusu ile kıyaslandığında bu oranın oldukça sınırlı olduğu görülmektedir.

Yöntem Ve Teknikler

Çalışmamızda nicel yöntem ve anket tekniği kullanılmış, sonuçlar gözlem ve serbest görüşmelerle sınanmıştır. Nicel yöntem ve bu kapsamdaki anket tekniği geniş bir evrenin belli bir konudaki eğilimlerini ortaya koymakta daha işlevsel görüldüğü için tercih edilmiştir. Zira bu kapsamdaki tarama araştırmalar ele alınan evrenin genel özelliklerinin ortalaması hakkında araştırmacıya isabetli fikirler vermektedir (Gürbüz ve Şahin, 2018: 106). Ayrıca bu teknik standartlaştırılmış bir ölçüm aracı olan ölçeklerle yapıldığı için daha nesnel ve güvenilir bir sonuca ulaşılmasını sağlamakta evrene genellenebilir ve sayısallaştırılabilir sonuçlar elde etmeye imkân vermektedir. Böylece kuramsal çerçevede ele alınan yaklaşımların ve çerçevede edinilen bulguların doğrulanması ya da yanlışlanması, önceki bilgilerin benzerlerine yeniden ulaşılması, genellenmesi ve alternatifler getirilmesi mümkün olabilmektedir (Creswell, 2014: 4). Dolayısıyla daha dar bir çalışma grubuna odaklanan niteliksel bir yöntem yerine örneklemden yola çıkılarak evrenin genel eğilimlerini ortaya çıkaran ve sonuçları daha nesnel ve genellenebilir niceliksel bir yöntem daha uygun görülmüştür. Örneklem de basit tesadüfi örneklem tekniği uygulanmıştır. Bu seçim tekniğinde evrende yer alan herkesin seçilebileceği bir çerçevede katılımcı olacak kişiler tamamen rastlantısal olarak seçilir. Bu teknikte evrendeki her bir ögenin seçilme şansı eşittir. Seçim yaparken eşit olasılık sağlamanın en güvenilir ve kesin yolu basit tesadüfi örneklem

teknikiğidir (Gürbüz ve Şahin, 2018: 135). Bu nedenle araştırmada basit tesadüfi örneklem tekniği uygulanmıştır.

Anket yöntemi sayısal analize uygun veriler içermesi dolayısıyla araştırmalarda belli bir üstünlüğe sahip olmakla birlikte anket uygulanan kişiler ya da anketörden kaynaklanan bir kısım hataları da içermesi dolayısıyla bazı dezantajlara sahip olabilmektedir. Bu noktada araştırmacının doğal ortamında yapılan gözlemler sözel olarak bilgi toplama ve deneklere yüzyüze sorular sorarak veri toplamaya yarayan görüşme tekniği önemli hale gelmektedir(Küçük, 2016:72-73). Böylece anket tekniğinden kaynaklanan eksikler bu yönüyle giderilmiş ve nicel verilere dayanan çalışma nitel verilerle desteklenmiş olmaktadır. Bu çalışmada da alanda gözlemler ve serbest görüşmeler yapılmış, nicel verilerin eksik kaldığı ve açıklamakta zorlandığı ya da boşlukta bıraktığı noktalar açıklığa kavuşturulmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın evrenini Tekirdağ merkezde (Süleymanpaşa) yaşayan sayıları 2602'yi bulan Suriyeliler oluşturmaktadır. Suriyelilerin konuya ilişkin genel eğilimlerini ölçmek üzere tarafımızdan 35 sorudan oluşan bir soru havuzu oluşturulmuş, bu sorular iki akademisyenden görüş alınarak biçimlendirilmiş ve ön uygulama yapılarak 14 sorulu bir anket hazırlanmıştır. Anket Süleymanpaşada Suriyeli sığınmacıların çoğunluğunu oluşturan 19-64 yaş aralığındaki 1051 erkek ve 524 kadın arasından seçilen 211 kişiye tesadüfi örnekleme yöntemiyle uygulanmış, bunlardan 11 tanesinin yanıtları eksik veya ciddi bulunmadığından değerlendirme dışı bırakılmıştır. 146'sı erkek ve 54' ü kadın olmak üzere toplam 200 örneklem üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Kadınların anket uygulamasına katılmaktaki çekingenlikleri sayılarının erkeklere oranla taramada sınırlı kalmasına yol açmıştır. Ancak yine de bu sayı anlamlı bir yekün teşkil etmektedir. Katılımcıların eğitim durumu da şu şekilde sıralanmaktadır: Lisans 33 (%16.5), önlisans 14 (%7), lise 36 (%18), ortaokul 66 (%33), ilkokul 45 (%22,5), eğitimi yok 6 (%3). Katılımcıların eğitim düzeyinin ağırlıklı olarak ortaöğretim seviyesinde olduğu görülmektedir.

Anket Süleymanpaşa'da 2019 yılı Mayıs ve Haziran aylarında farklı gün ve zamanlarda Suriyeli sığınmacılara yüz yüze uygulanmıştır. Anket verileri excel programında analiz edilmiş ve sonuçlar tablolara aktarılmıştır. Ayrıca sahada yapılan gözlemlerle ve Suriyelilerle yapılan serbest görüşmelerle veriler test edilmeye çalışılmıştır. Anket verileri ile gözlem ve görüşmeler arasında bir paralellik olduğu görülmüştür.

Bulgular

Çalışmamızın eknesini oluşturan anket soruları aşağıda sıralanmış ve buna ilişkin katılımcıların cevapları gözlem ve görüşmeler ışığında değerlendirilmiştir.

1.Türkiye'ye göç etme sebebiniz nedir?

Tablo 1. Türkiyeye göç etme sebepleri

Seçenekler	N	%
Suriye'deki iç savaş	170	85
İş bulmak için	12	6
Daha özgür yaşamak için	8	4

Eğitim görmek için	2	1
Avrupa'ya açılmak için	8	4
Diğer	-	-
Toplam	200	100

Tabloya göre katılımcıların %85'i Suriyedeki iç savaş nedeniyle, %6'sı iş bulmak, %4'ü daha özgür yaşamak, diğer %4'ü Avrupaya açılmak, %1'de eğitim görmek için Türkiye'ye göç etmişlerdir. Tablodan da anlaşılabacağı üzere Suriyeli sığınmacılar büyük bir çoğunlukla ülkelerindeki iç savaş nedeniyle ülkemizde bulunmaktadır. Diğer nedenler sınırlı kalmaktadır.

2. Ülkenize dönmeyi düşünüyor musunuz yoksa burada kalmaya devam edecek misiniz?

Tablo 2. Ülkelerine dönmeyi düşünme durumu

Seçenekler	N	%
Evet düşünüyorum	50	25
Hayır düşünmüyorum	90	45
Kararsızım	40	20
Başka ülkelere gideceğim	20	10
Toplam	200	100

Tabloya göre katılımcıların %45'i ülkelerine dönmeyi düşünmemekte, %25'i dönmeyi düşünmekte, %20'si bu konuda kararsız kalmakta,%10'u ise başka ülkelere gitmeyi istemektedir. Tablodan anlaşıldığına göre büyük bir çoğunluk ülkelerine dönme eğiliminde değildir. Bunda Suriye'deki iç savaş nedeniyle belirsizliklerin sürmesinin önemli bir etkisi bulunmaktadır. Genelde ülkemizdeki Suriyeli sığınmacılar Türkiye'de yaşamayı başarabildikleri ölçüde ülkelerine geri dönmeyi düşünmemektedirler (Özdemir, 2017: 116).

3. Göç sonucu geldiğiniz Tekirdağ'ın yerli halkı size nasıl davranıyor?

Tablo 3. Yerli halkın tutumu

Seçenekler	N	%
Kaba	40	20
Nazik	100	50
Misafirperver	30	15
Düşmanca	16	8
Duyarsız	14	7

Toplam	200	100
---------------	------------	------------

Katılımcıların %50'si Tekirdağ halkının kendilerine nazik, %15'i misafirperver, %20'si kaba, %8'i düşmanca, %7 ise duyarsız davrandığını belirtmiştir. Tablodan da anlaşıldığı üzere Tekirdağ halkı çoğunlukla sığınmacılara iyi davranmaktadır. Ülkemizin bazı yörelerinde özellikle yoğun olarak buldukları Kilis, Gaziantep Şanlıurfa Hatay Adana, Osmaniye illerinde sığınmacıların bu noktada sorunlar yaşadıkları görülmektedir (Orhan ve Gündoğar, 2015). Kentin büyük bir çoğunluğu Suriyeli sığınmacılardan oluşan Kilis'te ve Tekirdağ'ın yanibaşında metropolitan bir kent olan ve en çok sığınmacı barındıran İstanbul'un bazı bölgelerinde bu tür olumsuzluklar yaşanmaktadır. İstanbul-Esenyurt örneğinde görüldüğü gibi aşırı nüfus yoğunluğu oluşturmalarına bağlı olarak ortaya çıkan sorunlar nedeniyle Suriyeli sığınmacıların bir kısım yerli halkın tepkilerine maruz kaldıkları görülmektedir (Zenginkuzucu, 2021). Tekirdağ'da ise bu tepki daha sınırlı bir biçimde görülmektedir. Yapılan görüşmelerde kendilerine kaba, düşmanca veya duyarsız davranıldığını söyleyenlere rastlanmıştır. Yine görüşmelerde bir kısım Suriyeliler ise fiziki bir şiddete maruz kalmasalar bile kent içindeki yabancılardan hoşlanmayan yerli halktan bazı kimselerin kendilerini küçümsediğini ve yadıyarak baktığını ifade etmişlerdir.

4. Nerede barınıyorsunuz/yaşıyorsunuz?

Tablo 4. Nerede barındıkları/yaşadıkları

Seçenekler	N	%
Müstakil evde	115	57,4
Dairede	77	38,5
Otelde	8	4,0
Kendi evimde	-	-
Toplam	200	100

Tabloya göre “nerede barınıyorsunuz/yaşıyorsunuz?” sorusunu katılımcıların %57.4'ü müstakil evde, %38.5'i dairede, % 4'ü otelde şeklinde işaretlemişlerdir. “Kendi evimde” seçeneğini işaretleyen olmamıştır. Yapılan gözlemlere göre kişilerin müstakil evi daha çok tercih etmelerinde bu evlerin çoğunlukla eski, mütevazı, kısmen gecekondu denebilecek tarzda bulunmaları dolayısıyla kiralarının daha uygun olması etkilidir. Ayrıca bireylerinin sayısı fazla olan ailelerin ve daha rahat hareket etmek isteyenlerin bu tür evleri tercih ettikleri görülmektedir. Daireyi genellikle çekirdek tipi aileler tercih etmektedir. Otelde kalanlar ise kente yeni gelmiş veya geçici olarak kalmayı düşünenlerdir. “Kendi evimde” seçeneğinin yanıtız kalmasında iki faktörün etkili olduğu gözlemlenmiştir. Bunlardan birincisi Suriyelilerin önemli bir kısmının ekonomik gelir düzeyinin ev alamayacak derecede düşük olması, ikincisi ise Suriyelilerin bir kesiminin Tekirdağ'ı geçici bir yaşam alanı olarak görme eğilimi taşıması

ve buna bağlı olarak buradan ev alma isteği olmamasıdır. Buradan hareketle sığınmacıların ev tercihlerini sosyo-ekonomik ve kültürel yapıları ve kente ilişkin tercihleri belirlemektedir denilebilir.

5. Tekirdağ'da eğitim, sağlık, barınma hizmetlerinden yararlanabiliyor musunuz?

Tablo 5. Eğitim, sağlık ve barınma hizmetlerinden yararlanma durumu

Seçenekler	N	%
Evet	86	43
Hayır	54	27
Kısmen	60	30
Toplam	200	100

Eğitim, sağlık ve barınma hizmetleri konusunda katılımcıların %43'ü bu hizmetlerden yararlandıklarını, %27'si yararlanmadıklarını, %30'u ise kısmen yararlandıklarını belirtmişlerdir. Buna göre sığınmacıların yarıya yakınının bu hizmetlerden yararlandığı söylenebilir. Barınma konusunda Suriyeliler'e ayrılan müstakil bir yaşam alanı tahsis edilmemesi bu hizmetlerin sunumunu güçleştiren bir faktör olmakta ve yeterli ölçüde bunlardan yararlanmayı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu hizmetlerden yararlanmadığını söyleyenlerle yapılan serbest görüşmelerde bu kişiler eğitim alanında Türkçeyi daha iyi öğrenmek için kursların sık sık açılması gerektiğini dile getirmektedir. Bunun yanısıra bir kısım Suriyeliler hastane ve okullarda kendileri ve çocukları ile ilgilenilmediğini, ayrımcılığa maruz kaldıklarını, çocukların okula gittiğinde öğretmen, öğrenciler ve aileler tarafında dışlandıklarını, öğretmenlerin onlara diğer öğrenciler gibi davranmadıklarını, velilerin çocuklarını onlarla iletişime geçmemesi konusunda uyardıklarını ve buna bağlı olarak çocuklarının okula gitmeyi istemediklerini söylemektedirler. Yapılan gözlemlere göre Suriyelilerin böyle bir ayrımcılığa maruz kalmalarında kentte yabancıları dışlayan sınırlı bir halk kesimin olumsuz tutumuyla ilgili bir yön bulunmaktadır. Ayrıca Kültürel farklılıklardan dolayı yeteri kadar kente entegre olamamalarından kaynaklanan sorunlar bu dışlanmayı beslemektedir.

6. Bir evde kaç kişi kalıyorsunuz?

Tablo 6. Evde kaç kişi kaldıkları

Seçenekler	N	%
Yalnız	10	5
2-4 kişi	64	32
4-9 kişi	68	34

6- ve daha fazla kişi	58	28,9
Toplam	200	100

Tabloda Katılımcıların %5'i yalnız, %32'si 2-4 arası, %34'ü 4-6, %29'u 6 ve daha fazlası kişi seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Yapılan gözlemlere göre %5'lik kesim daha çok genç ve bekârlardan oluşmaktadır. 6 ve daha fazla kişiyle kalan %30'luk kesim anne baba ve çocukların yanı sıra dede, nine ve yakın akrabalarla birlikte kalmakta, genellikle geniş aile özelliği göstermektedir. 2-4 arası kişilerden oluşan kesim ise genel olarak anne baba ve çocuklardan oluşan çekirdek ailelerdir.

7. Kiminle kalıyorsunuz?

Tablo 7. Kiminle kaldıkları

Seçenekler	N	%
Ailemle	142	71
Arkadaşlarımla	36	18
Akrabalarla	22	11
Toplam	200	100

Tabloya göre katılımcıların %71'i ailesi ile, %18'i arkadaşlarıyla, %11'lik kesim ise akrabaları ile birlikte kalmaktadırlar. Sığınmacıların büyük bir çoğunluğunun ailesi ile birlikte kaldığı söylenebilir. Burada yapılan gözlemlerde ve katılımcılarla olan serbest görüşmelerde şu tespitler yapılmıştır: Arkadaşları ile kaldığını belirten %18'lik kesim genel olarak gençlerden oluşmaktadır. Bunlar genellikle Suriye'de ailesini kaybetmiş ya da onları orada bırakıp tek başına gelenlerdir. Arkadaşları ile birlikte kalarak ev kirasını paylaşmayı tercih etmekte ve daha çok geçici işlerde çalışmaktadırlar. %11'i ise akraba yanında kalan kısımdır. Bunlar da çoğunlukla Suriye'den yeni gelmiş kişilerdir. Belli bir iş bulup, bir düzen oturtana kadar masrafları azaltmak için akraba yanında kalmaktadırlar.

8.Yardım kuruluşlarından yardım alıyor musunuz?

Tablo 8. Yardım kuruluşlarından yardım alma durumu

Seçenekler	N	%
Evet	50	25
Hayır	62	31
Bazen	88	44
Toplam	200	100

Tabloya göre katılımcıların %25'i yardım kuruluşlarından yardım aldığını, %31'i almadığını, %44'ü de bazen yardım aldığını belirtmektedir. Yapılan serbest görüşmelerde %25'lik kesim içinde düzenli olarak devlet ve sivil toplum kuruluşlarından yardım aldıklarını, %31'lik kesim içinde hiç bir kurum ve kuruluşlardan yardım almadıklarını, kendi emek ve çabaları ile yaşamların yürütmeye, kendilerinin, eşlerinin ve çocuklarının ihtiyaçlarını gidermeye çalıştıklarını beyan etmişlerdir. %44'lük kesim içinde ise düzenli olmasa da ara sıra belli kurum ve kuruluşlardan yardımların geldiğini, bazen çocuklarına yardım parası aldıklarını söyleyenler olmuştur. Çoğunluk bu kesimden oluşmaktadır. Buna göre Suriyeli sığınmacıların önemli bir kesiminin belli ölçüde yardımlar aldıkları söylenebilir.

9. Tekirdağ'a kayıtlı göçmen misiniz?

Tablo 9. Tekirdağ'da kayıtlı olma durumu

Seçenekler	N	%
Evet	128	64
Hayır	45	22,5
Oturma izni almaya çalışıyorum	27	13,5
Toplam	200	100

Tabloya göre katılımcıların %64'ü Tekirdağ'a kayıtlı, %22.5'i buraya kayıtlı değil, %13'ü ise oturma izni almaya çalışmaktadır. %64 gibi kayıtlı oranı, büyük bir çoğunluğun kayıtlı olduğunu göstermektedir. %22.5 kesim ise kente yenigelen ve kayıt dışı olarak yaşayanlardır. Kayıtlı olmayan ve "oturma izni alamaya çalışıyorum" diyen kesim içinde bir kısım kişilerin Tekirdağ'ı geçiçi bir mekan olarak gördükleri, buradan bazı Avrupa ülkelerine gitmek istedikleri anlaşılabilmektedir.

10. Bir işte çalışıyor musunuz?

Tablo 10. Bir işte çalışma durumu

Seçenekler	N	%
Evet	94	47
Hayır	60	30
Arasıra	46	23
Toplam	200	100

Tabloya göre katılımcıların %47'si bir işte çalışmakta, %30'u çalışmamakta, %23 ise arasıra çalışmaktadır. Önemli bir kesimin bir işte çalıştığı görülmektedir. Yapılan gözlem ve serbest görüşmeler sonucunda bir işte çalışma durumu ile ilgili bazı bilgiler elde edilmiştir: Belli bir işde çalışanlar çoğunlukla kendine düzenli bir iş bulan, elinde mesleği olan ve mesleğini burada da devam ettiren kişilerdir. Aralarında sayıları çok az da olsa hekimlik, mühendislik, öğretmenlik gibi mesleklerle sahip kişiler bulunmaktadır. Çalışmadıklarını belirten %30'luk kesim içinde iş bulamayanlar yanında genellikle kente yeni gelenler, akraba yanında kalanlar ya da Suriye'den gelirken yanlarında belli miktarda para da getirenler bulunmaktadır. Ara sıra çalıştıklarını söyleyen %23'lük kesim genel olarak inşaatta, ara işlerinde, mevsimlik işlerde çalışan veya karton toplayıcılardan oluşmaktadır. Bunların çalışma ortamları zamana, hava şartlarına göre değişmektedir.

11. Geçiminizi nasıl sağlıyor sununuz?

Tablo 11. Geçimlerini sağlama durumu

Seçenekler	N	%
Düzenli bir işte çalışarak	72	36
Mesleğime uygun bir işte çalışarak	28	14
Ara sıra geçici işlerde çalışarak	42	21
Sadece yardım alarak	58	28,9
Toplam	200	100

Tabloya göre katılımcıların %36'sı düzenli bir işte, %14'ü mesleğine uygun bir işte, %21'i geçici işlerde çalışarak, %28.9' da yardım alarak geçimini sağlamaktadır. Bu oranlar 10. Tablodaki çalışma durumlarına ilişkin verilerle uyumlu gözükmektedir. Yapılan serbest görüşmelerde sınırlı da olsa bazı sığınmacılar Suriye'de kendi meslekleri varken burada farklı alanlara yönelmek zorunda kaldıklarını söylemektedirler. Örneğin aralarında Suriye'de doktor iken burada iş bulamadığını, zaman zaman belli ameliyatlara çağrıldığını, yine ülkesinde öğretmen veya esnaf iken burada işçi olarak çalıştığını belirtenler bulunmaktadır.

12. Aldığınız ücret veya yardım size yetiyor mu?

Tablo12. Aldıkları ücretin yetme durumu

Seçenekler	N	%
------------	---	---

Evet	22	11
Hayır	120	60
Kısmen	58	28,9
Toplam	200	100

%60 oranında katılımcı aldıkları ücretin yetmediğini, %30 oranında ise kısmen yettiğini belirtmişlerdir. Aldıkları ücretin yettiğini belirtenler ise %11 civarındadır. Kendileri ile görüşülen bir kısım sığınmacı yerli halktan daha çok ve daha zor işlerde çalıştıklarını, fakat emeklerinin karşılığının tam olarak verilmediğini, bu yüzden ücretlerinin kendilerine yetmediğini ifade etmektedirler. Ancak burada ülkemizin bugünkü zor ekonomik koşullarında üstelik yardım da almayan yerli halkın önemli bir çoğunluğunun da aldıkları ücretten memnun olmadıkları gerçeğini de göz önünde bulundurmak gerekir.

13. Boş zamanlarınızı nasıl geçiriyorsunuz?

Tablo 13. Boş zamanlarını geçirme durumu

Seçenekler	N	%
Ailemle birlikte	126	63
Dışarıda eğlenerek	64	32
Spor yaparak	6	3
Kültürel ve sanatsal faaliyetlere katılarak	4	2
Diğer	-	-
Toplam	200	100

Tabloya göre katılımcıları %63 gibi büyük bir çoğunluğu boş vakitlerini aileleriyle birlikte geçirmektedirler. %32'lik bir oran dışarıda eğlenerek, %3 ü spor yaparak, %2'si ise kültürel ve sanatsal faaliyetlere katılarak boş zamanlarını değerlendirmektedir. Görüştüğümüz sığınmacılar çoğunlukla yeterli boş zamanları olmadığını ve boş zamanlarını değerlendirecek yeterli imkanlara sahip olmadıklarını beyan etmişlerdir. Dışarıda eğlenerek boş zamanlarını geçirenler ise sınırlı da olsa belli imkanlara sahip olanlar ve daha çok genç kesimden oluşmaktadır.

14. Tekirdağ'da yaşamaktan memnun musunuz?

Tablo 14. Tekirdağ'da yaşamaktan memnuniyetleri

Seçenekler	N	%
Evet	92	46
Hayır	28	14
Kısmen	54	27
İmkan ve fırsat bulursam hemen ayrılacağım.	26	13
Toplam	200	100

Katılımcıların %46'sı Tekirdağ'da yaşamaktan memnun olduklarını, %27'si burada yaşamaktan kısmen memnun olduklarını, %14'ü memnun olmadıklarını, diğer%13'ü ise imkan ve fırsat bulurlarsa hemen ayrılacaklarını belirtmişlerdir. Buna göre önemli bir çoğunluğun Tekirdağ'da yaşamaktan memnun olduğu görülmektedir. Bu durumun kayda değer oranda Suriyelilerin bir işte çalışmaları, belli ölçülerde yardım almaları ve Tekirdağ halkının genellikle kendilerine nazik davranmaları ile ilişkili olduğu görülmektedir. Yapılan gözlemlere göre memnun olmayan ve hemen ayrılmayı düşünenler ise daha çok kentte belli bir işe sahip olmayan, kentte tutunamayan veya daha başka ülkelere gitmek gib farklı hedefleri olan gençlerden oluşmaktadır.

Sonuç Ve Değerlendirme

Tekirdağ'daki Suriyeliler üzerine yapılan başta anket verileri olmak üzere gözlem ve serbest görüşmelerle desteklenen bu araştırmada varılan sonuçlar şöyle sıralanabilir:

Suriyelilerin büyük büyük bir çoğunluğu Suriyedeki iç savaşa bağlı olarak ülkelerini terk edip Türkiye'ye sığınmışlardır. Önemli bir kesim Suriyeli ülkesine dönmeyi düşünmemektedir. Yine önemli bir çoğunluk Tekirdağ halkının kendilerine nazik davrandığı kanısındadırlar. Çoğunlukla kalabalık ailerden oluştukları için müstakil ve mütevazi evlerde kalmayı tercih etmektedirler. Nitelikli bir çoğunluk kendilerine verilen eğitim, sağlık ve barınma hizmetlerinden yararlandığını söylemektedir. Yalnız ve bekar yaşayanlar azınlıkta kalmakta, çoğunluğu evli ve kalabalık aileler oluşturmaktadır. Önemli bir kesim yardım kuruluşlarından yardım aldığını beyan etmektedir. Büyük bir çoğunluk Tekirdağ'a kayıtlı görünmekte ve sınırlı da olsa belli bir işte çalışmaktadır. Yine ekseriyetle sığınmacılar boş zamanlarını ailesiyle birlikte, ağırlıklı olarak gençlerin oluşturduğu az sayıdaki kesim ise eğlenerek geçirdiğini söylemektedir. Bütün bunlarla birlikte önemli bir kesim Tekirdağ'da yaşamaktan memnun gözükmektedirler.

Bu durumu Tekirdağ'ın iç dinamikleri yanında coğrafi konum ve özellikle İstanbul gibi metropol bir kente yakın oluşu ile ilgili olarak değerlendirmek gerekir. Öncelikle ülkemize sığınan Suriyelilerle ilgili olarak şu tespiti yapmakta fayda vardır: Suriyedeki iç savaştan kaçarak açık kapı politikası izleyen ülkemize sığınan Suriyeliler'in büyük bir çoğunluğunun kendilerine ayrılan yaşam alanlarının dışında daha özgür olma, daha uygun koşullarda yaşama ve kendi emeğiyle geçinme adına

çeşitli kentlere yerleştikleri görülmektedir. En çok göç alan metropol olarak İstanbul'un bu imkanları sunma potansiyeli taşıması bakımından daha çok tercih edildiği görülmektedir. İstanbul'un hemen yanibaşında bir kent olan Tekirdağ ise özellikle Çerkezköy, Çorlu ve Süleymanpaşa ilçeleriyle Suriyeli sığınmacıların ilgisini çekmektedir. Çerkezköy ve Çorlu'nun başta sanayi ve diğer iş kollarında, Süleymanpaşa'nında başta hizmet sektörü ve diğer orta ve küçük ölçekli iş alanlarında belli bir potansiyele sahip olması, Suriyeliler için belli bir çekim alanı oluşturmaktadır. Süleymanpaşa'nın sakin bir kıyı kenti olması yanında İstanbul'a yakın olmasında Suriyelilere cazip gelmektedir. Hatta bir kısım Suriyelinin Tekirdağ'ı geçici bir yaşam alanı olarak gördüğü, burada ikamet almasına rağmen yaşamını ve işini İstanbul odaklı olarak yürüttüğü tarafımızca gözlemlenmiştir.

Tekirdağ ilinin koşulları belli ölçüde Suriyeli'nin taleplerine cevap verebilmekte ve belli bir memnuniyet ortamı oluşturmaktadır. Bu yönüyle de tercih sebebi olmaktadır. Özellikle Tekirdağ merkezi(Süleymanpaşa) iş imkanları sınırlı da olsa bir kıyı kenti olarak sakin ve rahat bir kent özelliği ile Suriyeliler için yaşanabilir bir mekan olmaktadır. Ayrıca özel ve resmi kuruluşların yaptığı yardım ve destekler de belli ölçüde bir güvence oluşturmaktadır. Suriye'deki belirsizlikler devam ettiği sürece ve daha yeni imkanlar ve fırsatlar oluşmadığı takdirde önemli bir kesim ülkesine dönmeyi düşünmemektedir. Kent halkı arasında, varlıklarından hoşnut olmadıkları ya da sosyo ekonomik yönden olumsuz etkilendikleri suriyelilere karşı, ülkenin yoğun Suriyeli nüfus popülasyonuna sahip yörelerindeki kadar olmasa da sınırlı bir tepki gösterenler görülmektedir. Ancak kent halkının geneli açısından bakıldığında Suriyeli sığınmacılar suça ve teröre bulaşmadıkları, kentin genel huzuru ve güvenliğini bozmadıkları, aşırı bir nüfus yoğunlaşması oluşturmadıkları ve iş piyasasını önemli ölçüde daraltmadıkları sürece "kabullenilebilir" olmaktadır. Suriyeli sığınmacıların sayısal olarak kentteki azlığı da bu kabullenmeyi kolaylaştırmaktadır.

Teşekkür: Bu çalışmadaki anketlerin uygulanmasında katkıları bulunan Namık Kemal Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü son sınıf öğrencisi Havva Bakır'a buradan teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

KAYNAKLAR

Açıkgöz, Reşat, Koyuncu Ahmet A., Gökçen, Ahmet. 2017. "Türkiye'deki Suriyeli Mültecilerin Yaşam Koşulları Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma:Elazığ Örneği" *Route Educational and Social Science Journal* 4(4):84-99. http://www.ressjournal.com/Makaleler/696838938_7%20Re%c5%9fat%20A%c3%87IKG%c3%96Z.pdf (Erişim tarihi:08.09.2021).

Adıgüzel, Yusuf. 2016. *Göç Sosyolojisi*, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Adıgüzel, Yusuf. (Tarihsiz) *Küreselleşme Çağında Göç*. İstanbul: Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/sosyoloji_lisans_ao/kuresellesme_caginda_goc.pdf. (Erişim:09 .09.2021).

Bartman, David, Poros, Maritsa V., Monforte, Pierre. 2017. *Göç Meselesinde Temel Kavramlar*, Türkçesi: İtir Ağabeyoğlu Tuncer, Ankara: Hece Yayınları.

BMMYK, (BİRLEŞMİŞ MİLLETLER MÜLTECİLER YÜKSEK KOMİSERLİĞİ/ Türkiye Tesilciliği.) 2016. Mültecilerin Hukukî Statüsüne İlişkin Sözleşme, <https://www.multeci.org.tr/wp-content/uploads/2016/12/1951-Cenevre-Sozlesmesi-1.pdf> (Erişim Tarihi:15.08.2021).

BMMYK. 2020. Operational Portal Refugee Situations. <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria> (Erişim Tarihi: 19.07.2020).

Creswell, John W. (2014). *Researchdesign: qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Sage Publications.

Çakı, Aslı. 2018. "Geçmişten Bugüne Türkiye'nin Göç Politikası ve Suriyeli Göçmenler Bağlamında Göç Yönetişimi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu yönetimi Anabilim Dalı, Karaman.

Diker, Eleni. 2018. *Türkiye'deki Suriyeli Mültecilerle İlgili Kaynakçalar: Sağlık*. (FMRC Serisi N° 1 Türkçeye çeviren: Nuray Karateke, Enes Ataç, Emrah Çelik ve Yağmur Karatepe,11.09.2018 İstanbul/Turkey. https://mirekoc.ku.edu.tr/wp-content/uploads/2018/10/T%C3%BCrkiyedeki_Suriyelilerle_ilgili_Kaynak%C3%A7alar_Sa%C4%9Fl%C4%B1k.pdf. (Erişim tarihi:06.09.2021).

Durable Solutions Platform ve İGAM İltica ve Göç Araştırmaları Merkezi (Mart 2019) Kendi kendine Yeterliliğe Yönelik çalışmalar: Türkiye'deki Suriyeli Mültecilerin Ekonomik Katılımı <https://igamder.org/uploads/belgeler/DSP-IGAM-Turkey-Final-Report-Mart-2019-TR.pdf>. (Erişim Tarihi 10.08.2021).

Emin, Müberra Nur. 2019. *Geleceğin İnşası Türkiye'deki Suriyeli Çocukların Eğitimi*, İstanbul:SETA Kitapları.

Erdoğan, M. Murat. 2020. *Suriyeliler Barometresi-2019: Suriyelilerle Uyum İçinde Yaşamın Çerçevesi*. Ankara: Orion Kitabevi.

GEÇİÇİ KORUMA YÖNETMELİĞİ, 2014, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/3.5.20146883.pdf>, (Erişim Tarihi: 18.08.2019).

Genç, Yusuf, Alsancak, Fatmanur. 2018. "Suriyeli Sığınmacıların Uyum Sorunlarının Sosyal Hizmet Perspektifinde Değerlendirilmesi". *1. UluslararasıGöç ve Mülteci Kongresi Bildiriler* Editör Ali Ertuğrul Mehmet Emin Uludağ Düzce Üniversitesi Yayınları ; No. 5. Kongreler 1. 467-481.

Göç Araştırmaları Derneği (2020) <https://www.gocarastirmalariderneği.org/tr/yayinlar/okuma-listeleri/85-gar-okuma-listeleri>. (Erişim Tarihi 12.07.2021).

GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, (2019). Geçici Korumamız altındaki Suriyeliler, <https://www.goc.gov.tr/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler>. (Erişim Tarihi: 26.03.2020).

GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, (2021). Yıllara göre geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>. (Erişim Tarihi:10.09.2021).

Gürbüz, Sait, Şahin, Faruk. 2018. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

İnce, Ziya. 2019. Aralık, "Türkiyede Suriyeli Göçmenlerin Toplumsal ve Mekansal Etkileri: Esenyurt Örneği". 5. *Uluslararası, Sosyal Beşeri ve Eğitim Bilimleri Kongresi*, Ed. Giray Saynur Derman, İstanbul: Güven Plus A. Ş Yayınları, 288-294.

Kılıç, Taner, 2014. "Türkiye'de Mültecilerin Hukuki Durumu, Uyum Meselesi" *Suriyeli Göçmenlerin Sorunları Çalıştayı Sonuç Raporu*. (Ed. S.Karaca-U. Doğan), Mersin: Mersin Üniversitesi Bölgesel İzleme Uygulamave Araştırma Merkezi,7-25

Küçük, Orhan, 2016. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Bursa: Ekin Yayınevi

Orhan, Oytun, Gündoğar Sabiha, Senyücel. 2015. *Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Etkileri*. ORSAM Rapor No: 195 Ocak 2015. <https://orsam.org.tr/tr/suriyeli-siginmacilarin-turkiye-ye-etkileri/> (Erişim Tarihi 10.08.2021)

Özdemir, Erol. 2017. "Suriyeli Mülteciler Krizinin Türkiye'ye Etkileri". *ANKASAM / Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi* 1(3):114-140. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/391843>. (Erişim Tarihi: 14.09.2021).

PERRUCHOUD, Richard and CROSS, Jillyanne, Redpath. 2013. *Göç Terimleri Sözlüğü*, Cenevre: Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Uluslararası Göç Hukuku Yayın No:31. https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf. (Erişim Tarihi:10.07.2020).

Savran, Sezen, Sat, N: Aydın. 2019. "Ankara'da Suriyeli Göçmenlerin Yer Seçimi Tercihlerinin İncelenmesi ve Bir Etnik Kentsel Adacık Örneği Olarak Önder, Ulubey, Alemdağ Mahalleleri". *Ankara Araştırmaları Dergisi* 7(2): 283-302. https://jag.journalagent.com/jas/pdfs/JAS_7_2_283_302.pdf. (Erişim tarihi:08.09.2021).

Şahin, Vedat. 2020. *Temel Nüfus Coğrafyası*. İstanbul: Aktif Yayınevi.

Şimşek, Doğuş. 2019. "Türkiye'de Suriyeli Mülteci Entegrasyonu: Zorlukları ve Olanakları *Ekonomi Politika & Finans Araştırmaları Dergisi*" 4(2): 172-187 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/796650>. (Erişim tarihi:10.08.2021).

Tatlıcioğlu, Oktay, Apak, Hıdır. 2018. "Suriyeliler Hakkında Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme". *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 18(40/2): 227-254 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/590101>. (Erişim Tarihi:06.09.2021).

T.C. KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU Özel Rapor 2018. *Türkiyedeki Suriyeliler*. Ankara: Elma Teknik Basım Matbacılık.

TEKİRDAĞ NÜFUSU (2018), <https://www.nufusu.com/il/tekirdag-nufusu>. (Erişim Tarihi:16.08.2019).

TEKİRDAĞ VALİLİĞİ İL GÖÇ İDARESİ MÜDÜRLÜĞÜ. (2019). <https://tekirdag.goc.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 15.03.2019).

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU, MÜLTECİ HAKLARI ALT KOMİSYONU (Mart, 2018), *Göç ve Uyum Raporu*, Ankara: https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2018/goc_ve_uyum_raporu.pdf, (Erişim Tarihi:16.08.2019).

UNHCR(Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü)/TÜRKİYE. 2020. “Önemli Rakamlar”. <https://www.unhcr.org/tr/genel-bakis-2>. (Erişim Tarihi:12.09.2021).

Yıldırım alp, Sinem, İslamoğlu, Emel, ve İyem, Cemal. 2017. “Suriyeli Sığınmacıların Toplumsal Kabul ve Uyum Sürecine İlişkin Bir Araştırma”. *Bilgi* 35:107-126. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/453989>. (Erişim Tarihi:06.09.2021)

Zenginkuzucu, Dikran M., 2021. “Sığınmacılar ve Toplumsal Kabul: Esenyurt İlçesi Üzerine Bir İnceleme”. *İstanbul Esenyurt Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1 (1): 1-23. <https://esenyurt.edu.tr/static/announcement/21-06/17/z-esenyurt.pdf> (Erişim Tarihi: 05.10.2021).